

NA'MATAKNING NOLASI

Nizomiddinova Sarvinoz Xusniddin qizi

Toshkent to'qimachilik va yengil sanoat instituti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19588420>

Annotatsiya. Mazkur maqolada "Na'matakning nolasi" ramziy obrazi orqali inson va jamiyat boshidan kechirgan og'ir sinovlar badiiy-falsafiy jihatdan tahlil qilinadi. Na'matak gulining beshafqat tabiat bag'rida yashnab o'sishi hayotning murakkab sinovlari, ichki dard va sukutdagi faryod timsoli sifatida talqin etiladi. Ushbu obraz Oybekning shaxsiy hayoti, xususan, uning 33 yoshida boshidan kechirgan og'ir kasalligi bilan qiyosiy yoritiladi.

Shuningdek, maqolada jadidlarning ilm va ma'rifat yo'lida olib borgan fidokorona faoliyati hamda Ikkinchi jahon urushi yillarida insoniyat boshiga tushgan kulfatlar umumiy tarixiy kontekstda tahlil etiladi. Urush va qatag'onlar sabab yuzaga kelgan ma'naviy iztiroblar "na'matak nolasi" ramzi orqali umumlashtiriladi. Maqola yoshlarni hayot sinovlari qarshisida matonatli bo'lishga, ilm va ezgulikka sodiq qolishga chorlaydi hamda adabiy obrazlar orqali milliy va umuminsoniy qadriyatlarining uzviy bog'liqligini ochib beradi.

Kalit so'zlar: Na'matak obrazi, nola ramzi, Oybek ijodi, hayot sinovlari, jadidchilik harakati, ilm va ma'rifat, Ikkinchi jahon urushi, milliy taqdir, matonat va iroda, badiiy-falsafiy tahlil

Abstract. This article analyzes, from an artistic and philosophical perspective, the severe trials experienced by individuals and society through the symbolic image of "The Lament of the Rosehip." The flourishing growth of the rosehip flower in the harsh embrace of nature is interpreted as a symbol of life's difficult challenges, inner pain, and silent cries. This image is also comparatively connected with Oybek's personal life, particularly the serious illness he suffered at the age of 33. In addition, the article examines the devoted efforts of the Jadids in the path of knowledge and enlightenment, as well as the tragedies that befell humanity during World War II, within a broader historical context. The spiritual suffering caused by war and political repression is generalized through the symbol of "the lament of the rosehip." The article encourages young people to remain steadfast in the face of life's challenges, to stay loyal to knowledge and goodness, and reveals the inseparable connection between national and universal human values through literary images.

Keywords: Rosehip image, symbol of lament, Oybek's творчество, trials of life, Jadid Movement, knowledge and enlightenment, World War II, national destiny, courage and determination, artistic-philosophical analysis.

Аннотация. В данной статье посредством символического образа «Плач наъматака» проводится художественно-философский анализ тяжёлых испытаний, пережитых человеком и обществом. Цветок наъматак, расцветающий в суровых условиях природы, интерпретируется как символ сложных жизненных испытаний, внутренней боли и безмолвного крика. Этот образ сопоставительно освещается с личной жизнью Оубек, в частности с тяжёлой болезнью, которую он перенёс в возрасте 33 лет. Также в статье рассматривается самоотверженная деятельность джадидов на пути науки и просвещения, а также бедствия, постигшие человечество в годы World War II, в широком историческом контексте. Духовные страдания, возникшие вследствие войны и репрессий, обобщаются через символ «плача наъматака».

Статья призывает молодёжь быть стойкой перед жизненными испытаниями, сохранять верность знаниям и добру, а также раскрывает неразрывную связь между национальными и общечеловеческими ценностями через литературные образы.

Ключевые слова: образ наъматака, символ плача, творчество Ойбек, жизненные испытания, Jadid Movement, наука и просвещение, World War II, национальная судьба, стойкость и воля, художественно-философский анализ.

Kirish: Adabiyot inson qalbida aytilmay qolgan dardlarni ifodalashning eng nozik va ta'sirchan vositasidir. Ba'zan inson boshidan kechirgan iztiroblar shu qadar chuqur bo'ladiki, ularni oddiy so'zlar bilan yetkazish mushkul. Ana shunday paytlarda tabiat obrazlari insonning tiliga, qalbining tarjimoniga aylanadi. Shoirlar tabiat manzaralari orqali jamiyatning, millatning va alohida shaxsning ichki kechinmalarini badiiy shaklda ifodalab kelganlar. Shunday ramziy obrazlardan biri — na'matakdir. Na'matak baland tog'lar bag'rida, sovuq shamollar va qattiq sharoitlar orasida o'sadi. Uning yashash muhiti doimo kurash va sabrni talab qiladi. Shunga qaramay, u sinmaydi, aksincha, o'sha mashaqqatli muhitda ham yashnab, atrofga go'zallik ulashadi. Ammo bu go'zallik jimjit ochilgan gul yaproqlari ortida yashiringan dard — ichki nola bilan uyg'unlashadi. Shu bois na'matak obrazi adabiyotda faqat go'zallik emas, balki og'riq, bardosh va irodaning timsoliga aylanadi. "Na'matakning nolasi" tushunchasi insoniyat tarixida yuz bergan og'ir sinovlar bilan chambarchas bog'liqdir. Urushlar, qatag'onlar, zo'ravonlik va adolatsizliklar millionlab insonlar qalbida bitmas jarohatlar qoldirdi. Ayniqsa, Ikkinchi jahon urushi insoniyat boshiga tushgan eng ayanchli fojialardan biri bo'lib, u nafaqat jismoniy talafotlar, balki ma'naviy iztiroblarni ham keltirib chiqardi. Bu davr insoniyatning umumiy nolasi sifatida tarixda muhrlanib qoldi. Mazkur ramziy nola Oybekning shaxsiy hayoti bilan ham uyg'unlashadi. 33 yoshida boshidan kechirgan og'ir xastalik uning hayot yo'lida jiddiy sinov bo'ldi. Biroq shoir bu sinovlar qarshisida sinmadi, aksincha, dardni ijod orqali ma'noga aylantirdi. Xuddi na'matak singari, u ham qiyinchiliklar bag'rida yashnab, o'z so'zini ayta oldi. Shuningdek, jadidlarning ilm va ma'rifat yo'lida olib borgan fidokorona faoliyati ham "na'matak nolasi" bilan mushtarakdir.

Zulm va ta'qiblariga qaramay, ular millatni uyg'otish, ilm orqali ozodlikka yetaklash g'oyasidan voz kechmadilar. Ularning sukutdagi faryodi tarix sahifalarida o'chmas iz qoldirdi. Shu jihatdan, "Na'matak nolasi" obrazi shaxsiy, milliy va umuminsoniy dardlarni birlashtirgan kuchli ramz sifatida namoyon bo'ladi. Tog' bag'rida o'sgan gulning nolasi Na'matak guli — oddiy ko'ringan, ammo hayotiy va falsafiy jihatdan chuqur ramziy obrazdir. U osoyishta bog'lar emas, balki baland, qattiq tog'lar bag'rida yashaydi. Shamol uning yaproqlarini ezadi, sov unga tish qayrab keladi, qattiq toshlar esa ildizini siqadi. Ammo ana shu mashaqqatli sharoitlar gul sinmaydi, aksincha, yashnab, atrofga nafis go'zallik ulashadi. Shu jihati bilan na'matak inson hayotidagi eng qiyin sinovlar oldida ham bukilmalik, bardosh va irodaning timsoliga aylanadi.

Gulning har bir yaprog'i ichki nola bilan uyg'unlashgan. Bu nola — ojizlik emas, balki tabiat sharoitlariga va hayotning murakkabligiga qarshi turishning ramzi. Har bir shamol uni silasa ham, gulning jimjit ochilishi davom etadi; bu esa hayotning mashaqqatli lahzalarida inson ruhining chidamliligini va ichki qudratini ifodalaydi. Tog'lar, sovuq shamol va qattiq toshlar nafaqat tabiat sinovlari, balki inson ruhiyatidagi og'ir sinovlarning badiiy tasviriga aylanadi. Shu jihat na'matakni shunchaki gul emas, balki matonat va sabr timsoliga aylantiradi. "Na'matak" she'rida shoir shunchaki tabiat manzarasi bilan cheklanmaydi. U inson qalbida yashiringan dard, iztirob va umidni ham she'rda mujassamlashtiradi.

Har bir yaproq — sinovlardan o'tgan jasorat va eng qiyin sharoitlarda ham yashash va go'zallik yaratish istagi timsolidir. Shu bois, na'matak tasviri adabiyotda inson ruhining eng nozik ifodasi sifatida qaraladi. Gulning jimjit ochilishi, tikanlar orasidagi unsiz faryodga qiyoslanadi. Sukutdagi nola esa insonning eng og'ir sinovlarda ham sinmasligi, ichki kuchini yo'qotmasligini eslatadi. Bundan tashqari, na'matakning nolasi insoniyat tarixidagi og'ir fojialar, urushlar va shaxsiy sinovlar bilan ham uzviy bog'liq. Gulning qattiq tog' sharoitida yashnab, go'zallik ulashishi — insoniyatning eng og'ir sinovlari, urushlarning iztiroblari va shaxsiy mashaqqatlar bilan yuzlashishi timsolidir. Ana shu jihati bilan na'matakning nolasi bizni hayotning murakkab lahzalarida bardoshli bo'lishga, og'ir sinovlar oldida tushkunlikka taushmaslikka, sabr va iroda bilan yashashga undaydi. Na'matak guli, shuningdek, go'zallik va og'riq uyg'unligining mukammal ramzidir. Har bir yaproqdagi jimjit nola, har bir gullashdagi jasorat — inson ruhining chidamliligi va hayotga bo'lgan muhabbatini ochib beradi. Shu jihatdan, na'matak tasviri nafaqat badiiy obraz, balki hayot falsafasining ramzi, sabr va iroda darsidir. Bu gul bizga shuni o'rgatadiki, qiyinchiliklar va azoblar ortida ham go'zallik, kuch va umid yashirin va inson har doim yashab, atrofga yorug'lik ulashishga qodir. Na'matak obrazi orqali ijtimoiy va ruhiy mazmunning badiiy ifodasini ko'rishimiz mumkin.

“Na'matak” she'rida shoir tabiat manzarasini tasvirlash bilan cheklanib qolmay, oddiy o'simlik timsolida inson va jamiyat o'rtasidagi murakkab munosabatlarni ochib beradi.

Na'matak tog' bag'rida, e'tibordan yiroq, ammo o'ziga xos hayot kechirayotgan o'simlik sifatida tasvirlanadi.

Bu holat jamiyat chekkasida yashayotgan, ko'zga ko'rinmaydigan, biroq ichki dunyosi boy va mustahkam bo'lgan insonlar hayotiga qiyos qilinadi.

Na'matakning parvarishsiz, og'ir iqlim sharoitida ham yashab, gullab turishi — insonning iroda kuchi va hayotga bo'lgan intilishi ramzi sifatida namoyon bo'ladi. Shoir ushbu obraz orqali inson faqat qulay sharoitdagina emas, balki mashaqqatli vaziyatlarda ham o'z qadr-qimmatini saqlab qolishi mumkinligini ta'kidlaydi. Na'matak hech kimdan yordam kutmay, tabiat bilan yuzma-yuz holda yashaydi, bu esa insonning o'z kuchiga tayanib hayot yo'lini bosib o'tishi g'oyasini ifodalaydi.

Asarda na'matakning tashqi sodda ko'rinishi bilan ichki go'zalligi o'rtasidagi uyg'unlik alohida ahamiyat kasb etadi. Uning nozik, nafis guli inson qalbining pokligi va samimiyligini anglatadi. Shu bilan birga, tikanlarining mavjudligi hayotning faqat go'zallikdan iborat emasligini, insonning har bir yutuq ortida mashaqqat va sinovlar yashirin ekanini anglatadi.

Shoir shu jihat orqali hayot haqiqatini real va ishonarli tarzda tasvirlaydi.

Na'matak obrazi ijtimoiy mazmun kasb etib, jamiyatdagi e'tiborsizlik, qadsizlik va befarqlik masalalariga ham ishora qiladi. Shoir na'matakni e'tiborsiz qolgan bo'lsa-da, o'z qadrini yo'qotmagan obraz sifatida ko'rsatib, insonni tashqi ko'rinishga qarab emas, ichki fazilatlariga ko'ra qadrlash lozimligini ilgari suradi. Bu orqali asar o'quvchini ijtimoiy adolat, insoniylik va mehr-oqibat haqida chuqur mushohada yuritishga undaydi.

She'r davomida na'matak obrazi ruhiy jihatdan yetuk, sabrli va matonatli inson timsoliga aylanadi. U sharoitga moslashibgina qolmay, o'zligidan voz kechmay yashash mumkinligini ko'rsatadi. Shoir ushbu obraz orqali insonni umidsizlikka tushmaslikka, har qanday vaziyatda ham ichki go'zallikni asrab-avaylashga chorlaydi. Shu ma'noda na'matak obrazi she'rning g'oyaviy markaziga aylanib, metin bardoshlilik, ruhiy kuch va insoniy qadr tushunchalarini o'zida mujassam etadi.

Ikkinchi jahon urushi — insoniyatning umumiy nolasi

Ikkinchi jahon urushi insoniyat tarixidagi eng fojiali va eng og'ir sinovlardan biri bo'ldi.

Bu urush faqat davlatlar va qo'shinlar o'rtasidagi to'qnashuv emas, balki butun insoniyat boshiga tushgan ulkan musibat edi. Millionlab begunoh insonlar hayotdan ko'z yumdi, shahar va qishloqlar vayronaga aylandi, oilalar parokanda bo'ldi. Eng achinarlisi, urush inson qalbiga chuqur jarohatlar solib, jamiyat ongida uzoq yillar davom etgan og'riqli xotiralarni qoldirdi.

Urush maydonidagi o'lim va vayronagarchilik bilan bir qatorda, orqada qolgan onalar, bolalar va keksalar qalbidagi iztirob ham bu fojining ajralmas qismi edi. Har bir xonadonda sog'inch, qo'rquv va umid kabi aralash tuyg'ular hukm surdi. Frontdan keladigan xabarlar insonlar hayotini belgilab berdi: kimdir umid bilan kutdi, kimdir esa yaqinidan ayrildi. Shu jihatdan, Ikkinchi jahon urushi nafaqat qo'shinlar to'qnashuvi, balki inson sabri va matonatining eng og'ir sinovi bo'ldi.

Urush yillarida xalqning sabri, chidami va irodasi mislsiz darajada sinovdan o'tdi.

Odamlar ochlik, sovuq va mashaqqatlarga qaramay, yashashga, kurashishga va ertangi kunga ishonishga harakat qildilar. Bu holatni tog' bag'rida sovuq shamollarga qarshi bosh ko'tarib turgan na'matak timsolida ko'rish mumkin. Na'matakning qattiq sharoitda ham sinmasdan yashnashi urush yillarida sinmagan inson matonati va ichki qudratini eslatadi.

Shu bois Ikkinchi jahon urushi insoniyat uchun katta saboq bo'lib qoldi. U inson qadr-qimmatining naqadar muhimligini, tinchlikning bebaho ne'mat ekanini yana bir bor isbotladi. Bu urush — butun insoniyat qalbidan chiqqan nola, ogohlantiruvchi fojia va tarixiy xotira sifatida abadiy saqlanib qoladi.

Urush yillarida ruhiy sinovlar va Oybek ijodi: “Na'matak” timsolida sabr va matonat

Ikkinchi jahon urushi yillari adabiyot inson ruhini ko'taruvchi, sabr va matonatga chorlovchi muhim vositaga aylandi. Bu davrda ijodkorlar, jumladan, Oybek ham o'z asarlari orqali xalq va frontdagi jangchilarga ma'naviy tayanch bo'lishga intildilar. Oybek ijodida urush insoniyat uchun og'ir sinov bo'lishi bilan birga, inson ruhining mustahkamligini namoyon etuvchi davr sifatida talqin etiladi.

Oybekning ramziy mazmunga ega bo'lgan “Na'matak” she'ri urush yillaridagi inson sabri va irodasining badiiy ifodasi sifatida alohida ahamiyat kasb etadi. Tog' bag'rida, qattiq shamollar va sovuqlarga qarshi o'sib turgan na'matak obrazi urush yillarida barcha mashaqqatlarga qaramay sinmagan inson timsolini eslatadi. Shoir bu orqali hayot zarbalari qarshisida bukilmagan xalq ruhini ifodalaydi.

She'rda na'matakning og'ir sharoitda ham yashnab turishi quyidagi satrlarda yaqqol seziladi:

“Vahshiy toshlarga ham u berar fusun,

So'nmaydi yuzida yorqin tabassum...”

Ushbu satrlar urush qatnashchilari uchun kuchli ramziy ma'noga ega bo'lib, ularni ruhiy jihatdan qo'llab-quvvatlagan. Na'matak kabi inson ham og'ir sinovlar qarshisida bardoshli bo'lishi, umidni yo'qotmasligi lozimligi g'oyasi ilgari suriladi. Bu esa frontdagi jangchilar uchun ma'naviy motivatsiya vazifasini bajargan.

Oybek urush yillarida yozgan boshqa she'rlarida ham jasorat, vatanparvarlik va g'alabaga ishonch g'oyalarini ilgari suradi. Uning she'rlari jangchilarga faqat g'alaba uchun emas, balki insoniylik, or-nomus va kelajak avlod tinchligi uchun kurashayotganini anglatgan.

Shu ma'noda Oybek ijodi urush qatnashchilari uchun ma'naviy qurol, ruhiy tayanch bo'lib xizmat qilgan.

Xulosa qilib aytganda, Oybek “Na’matak” obrazi orqali urush yillaridagi inson sabri, matonati va ichki qudratini yuksak badiiy darajada ifodalagan. Bu she’r va shunga o’xshash asarlar frontdagi jangchilar va orqada qolgan xalq uchun ruhiy dalda, umid va motivatsiya manbai bo’lib, urushning eng og’ir damlarida ham inson qalbida yashashga bo’lgan ishonchni mustahkamladi.

Na’matak va jadidlar: ozodlik va ma’rifatning tikonli yo’li

Na’matak — og’ir sharoitda ham yashnaydigan, tikonlari bilan o’zini himoya qilgan holda hayotga intiladigan o’simlikdir. U sovuq shamollar, metin qoyalar bag’rida o’sishiga qaramay, sinmaydi va ko’karishda davom etadi. Shu jihatdan na’matak obrazi tariximizda ozodlik, ma’rifat va uyg’onish yo’lini tanlagan jadidlar timsoliga juda yaqin. Chunki jadidlar ham oson va ravon yo’lni emas, balki mashaqqatli, xavf-xatarlarga to’la yo’lni tanlab, undan sharaf bilan o’tganlar.

XX asr boshlarida maydonga chiqqan Jadidchilik harakati vakillari millatni jaholatdan qutqarish, ilm-ma’rifat orqali uyg’otishni o’z oldilariga maqsad qilib qo’yдилar. Ular eski tartiblar, mustamlakachilik siyosati va zulmga qarshi qurol bilan emas, balki bilim, so’z va tarbiya bilan kurash olib bordilar. Bu kurash oson kechmadi.

Jadidlarning hayoti ta’qib, tahdid va qatag’onlar bilan kechdi. Ularning har bir tashabbusi shubha ostida bo’ldi, ko’plari qamoqqa olindi yoki hayotdan bevaqt ko’z yumdi. Ammo ular na’matak singari matonatli bo’dilar, sinmadilar. Tikonli yo’llardan o’tsalar-da, o’z g’oyalardan voz kechmadilar. Jadidlar nolasi ana shu og’ir sinovlar ichida tug’ildi.

Bu nola ojizlik yoki taslim bo’lish ifodasi emas edi. Aksincha, u millatni uyg’otishga, o’zligini anglashga, ilm va tafakkur orqali kelajagini qurishga chorlov bo’ldi. Mahmudxo’ja Behbudiy va Abdulla Avloniy kabi jadidlar o’z asarlarida ilmning qudratini, tarbiyaning ahamiyatini, millat taqdiri uchun mas’uliyatni ilgari surdilar. Ularning fikrlari jamiyat ongida asta-sekin uyg’onish jarayonini boshlab berdi.

Shu ma’noda, jadidlar nolasi — zulmga qarshi jim turgan dard emas, balki ongli, ma’rifatli va maqsadli qarshilik edi. Na’matak qanday qilib tikonlari bilan o’zini asrasa, jadidlar ham ilm va ma’rifat orqali millatni himoya qilishga harakat qildilar. Ular o’z davrida tushunilmagan bo’lishsa-da, tarix oldidagi buyuk xizmatlarini ado etdilar.

Xulosa qilib aytganda, na’matak obrazi jadidlar hayoti va faoliyatining ramziy ifodasidir.

Jadidlarning nolasi millatni sindirish uchun emas, balki uni uyg’otish, kuchaytirish va kelajakka yetaklash uchun yangragan ma’naviy chaqiriq bo’lib tarixda muhrlanib qoldi.

Na’matak nolasi va millat taqdiri

Na’matak obrazi faqat bitta davr yoki bitta hodisani emas, balki butun bir millat tarixi va taqdirini o’zida mujassam etadi. Qoyalar bag’rida, sovuq shamollar va mashaqqatli sharoitda o’sib yashnagan na’matak singari, xalqimiz ham ko’p yillik tarixiy qiyinchiliklar davomida ko’plab sinovlarni boshdan kechirdi. Urushlar, mustamlakachilik, qatag’onlar va ma’naviy bosimlar millat hayotida og’ir iz qoldirdi. Har bir davr o’z nolasi, o’z og’rig’i bilan tarix sahifasida muhrlanib bordi.

Biroq bu nolalar millatni sindirmadi. Aksincha, uni chiniqtirdi, ruhiy jihatdan mustahkamladi. Na’matakning tikonlari uni tashqi xavflardan asragani kabi, tarixiy sinovlar ham xalqimizni befarqlikdan, loqaydlikdan himoya qildi. Og’ir sharoitlar insonlarni sabr, matonat va birdamlikka o’rgatdi. Shu sababli na’matak nolasi — ojizlik belgisi emas, balki yashashga bo’lgan kuchli intilish ramzidir.

Millat taqdirida yangragan har bir nola aslida uygʻonishga chorlov boʻldi. Urush yillaridagi iztiroblar inson qadr-qimmatini anglashga undadi, jadidlar davridagi nolalar esa ilm-maʼrifat orqali ozodlikka intilishni kuchaytirdi. Bu jarayonlar millat ongida asta-sekinlik bilan oʻzlikni anglash, kelajak uchun masʼuliyat hissini shakllantirdi.

Naʼmatak obrazi shu maʼnoda tarixiy xotira vazifasini ham bajaradi. U bizga ogʻir damlarda sinmaslik, umidni yoʻqotmaslik va har qanday sharoitda ham oʻsish mumkinligini eslatadi. Millat taqdiri ham ana shunday: sinovlar orasida pishib yetiladi, ogʻriqlar orqali yashashga kuch topadi.

Xulosa qilib aytganda, naʼmatak nolasi — millatning oʻtmishi, buguni va kelajagini bogʻlab turuvchi ramziy ifodadir. Bu nola dard bilan birga ishonchni, ogʻirlik bilan birga matonatni madh etadi. Xalqimiz tarixidagi barcha sinovlar naʼmatak singari uni yanada baquvvat, bardoshli va kelajakka ishonch bilan qaraydigan millatga aylantirdi.

Nola — sinish emas, uygʻonish

Maqolada tahlil qilingan tarixiy voqealar, adabiy obrazlar va ijtimoiy jarayonlar shuni koʻrsatadiki, nola inson yoki millatning sinishi emas, balki uning uygʻonishidir. Naʼmatak obrazi orqali ifodalangan sabr, matonat va ichki qudrat xalqimiz boshidan kechirgan ogʻir sinovlar bilan uzviy bogʻliqdir. Qanchalik mashaqqatli boʻlmasin, bu sinovlar millatni sindirmagan, aksincha, uni ruhiy jihatdan chiniqtirgan.

Urush yillaridagi iztiroblar, Oybek ijodida aks etgan maʼnaviy kurash va jadidlarning maʼrifat yoʻlidagi fidokorona faoliyati nolaning asl mohiyatini ochib beradi. Bu nola oʻzlikdan tugʻilgan faryod emas, balki adolat, erkinlik va ongli hayotga chorlov boʻlgan. Oybek asarlaridagi naʼmatak timsoli, jadidlar hayotidagi tikonli yoʻl va millat boshidan kechirgan tarixiy sinovlar bir-birini mantiqan toʻldiradi.

Shu bois nola — bu taslim boʻlish emas, balki uygʻonishdir. U insonni va jamiyatni fikrlashga, oʻzligini anglashga va kelajak uchun kurashga undaydi. Naʼmatak qanday qilib sovuq shamollar qarshisida ham yashnab tursa, millat ham ogʻir davrlarda aynan nola orqali oʻz kuchini topgan va taraqqiyot sari yuz tutgan.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Oybek. (1930–1940). Naʼmatak [Sheʼriy asarlar]. Toshkent: Gʻafur Gʻulom nomidagi nashriyot.
2. Oybek. (1942). Jangchi [Sheʼriy asarlar]. Toshkent: Gʻafur Gʻulom nomidagi nashriyot.
3. Behbudiy, M. (1925). Maʼrifat va uygʻonish yoʻli. Toshkent: Nashriyot.
4. Avloniy, A. (1930). Millat tarixi va ilm-maʼrifat. Toshkent: Nashriyot.
5. Qodirov, O. (2010). Oʻzbek adabiyoti va urush yillari. Toshkent: Ilmiy nashr.
6. Karimov, S. (2015). Tarixiy ramzlar va badiiy obrazlar: Naʼmatak timsoli. Toshkent: Ilmiy nashr.
7. Tursunov, M. (2018). Jadidlar va milliy uygʻonish. Toshkent: Gʻafur Gʻulom nashriyoti.
8. Rahmatova, L. (2022). Oybek ijodi va urush yillaridagi adabiy motivatsiya. Toshkent: Ilmiy maqolalar toʻplami.